

PROJEKT

“DIGITALIZIRANA BAŠTINA
ZNANSTVENE KNJIŽNICE
ZADAR” I PORTAL “DIKAZ –
DIGITALNA KNJIŽNICA ZADAR”

Miro Grubić, Igor Čolak
Znanstvena knjižnica Zadar

miro.grubic@zkzd.hr,
igor.colak@zkzd.hr

[Znanstvena knjižnica Zadar]

- osnovana 1855.
- općeznanstvena
  - posjeduje građu iz svih područja ljudskog znanja
- posebnosti:
  - stara i rijetka građa
  - zavičajna zbirka *Dalmatica*
  - originali sačuvani u malom broju primjeraka i često traženi
  - građa sa statusom zaštićenog kulturnog dobra
- korisnici: studenti, znanstvenici, sveučilišni nastavnici

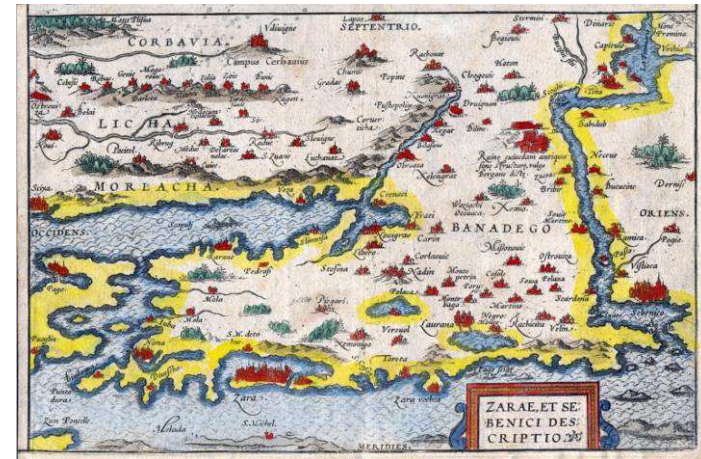
[O projektu]

- ciljevi:
  - pristup staroj i zaštićenoj građi
  - zaštita vrijednih izvornika
  - predstavljanje kulturnog identiteta zadarske regije globalnoj zajednici

[O projektu]

- vizija:
  - digitalna zbirka raznovrsne knjižnične građe dalmatinskih autora, objavljene na području Dalmacije i o Dalmaciji
  - razvoj novih usluga Knjižnice i zajednice u kojoj djeluje
  - uključivanje Knjižnice u nacionalni projekt digitalizacije kulturne baštine

[Realizacija projekta]

- započetak 2010. godine
- kriteriji za odabir građe:
  - znanstvena i kulturno-povijesna vrijednost i zanimljivost
  - preventivna zaštita starih i rijetkih primjeraka
  - publikacije o Dalmaciji
  - autori publikacija porijeklom iz Dalmacije
  - publikacije objavljene na području Dalmacije
- smjernice i naputci IFLA-e i Ministarstva kulture

[Realizacija projekta]

- financiranje: Ministarstvo kulture (2010.), Grad Zadar, Zadarska županija, donatori, vlastita sredstva
- vanjski suradnik (ArhivPRO)
  - snimanje knjiga i serijskih publikacija
  - izrada i postavljanje repozitorija
- djelatnici Knjižnice
  - snimanje razglednica i geografskih karata
  - opis zbirki i jedinica građe metapodacima

Rezultati projekta

 DIKAZ - Digitalna knjižnica Zadar Hrvatska kulturna baština

Naslovnica Pretraga O projektu Pomoć Kontakt [hr] [en]

Naslovnica

Zbirke

Grafička zbirka	(53) ↓
Rijetkosti	(8) ↓
Kartografska zbirka	(2)
Serijske publikacije	(4)

Dokumenti

G I L P R S U V X Z

Ukupno: 67

Autori

A B C D F K L O P R S W

Z

Traženi pojmovi

film zadar brčić
razglednice
baraković nacrti zara knjiga papa
svjetionik franjo stara filip
statut grabovac

Digitalna zbirka Znanstvene knjižnice Zadar - DIKAZ je digitalni repozitorij koji će na mrežnom mjestu Znanstvene knjižnice Zadar omogućiti slobodan pristup digitalnoj zbirci. U digitalnom repozitoriju će biti predstavljena građa iz fonda Knjižnice koja se odnosi na grad Zadar i zadarsko područje. Djela koja se nalaze u DIKAZ-u važna su i za proučavanje nacionalne povijesti, književnosti i kulture. Na mrežnoj stranici Knjižnice u repozitoriju dostupne su digitalne reprodukcije građe odabrane iz knjižničnog fonda: Zbirke pergamena i inkunabula, Zbirke rukopisa, Zbirke rijetkosti, Zbirke serijskih publikacija, Fototeke, Zbirke zemljopisnih karata i atlasa, Grafičke zbirke, Zbirke muzikalija te izdanja Znanstvene knjižnice Zadar.

Projekt digitalizacije u Knjižnici započeo je 2010. godine u sklopu projekta Hrvatska kulturna baština vlastitim sredstvima i uz potporu Ministarstva kulture RH.

[Portal “DIKAZ”]

- DIKAZ – Digitalna knjižnica Zadar (<http://dikaz.zkzd.hr/>):
  - ArhivX platforma (ArhivPRO)
  - čitanje, pregledavanje i pretraživanje digitalizirane građe
  - uvid u fizički izgled izvornika
  - detaljni metapodaci
  - dodatni bibliografski i kontekstualni podaci

[Portal "DIKAZ"]

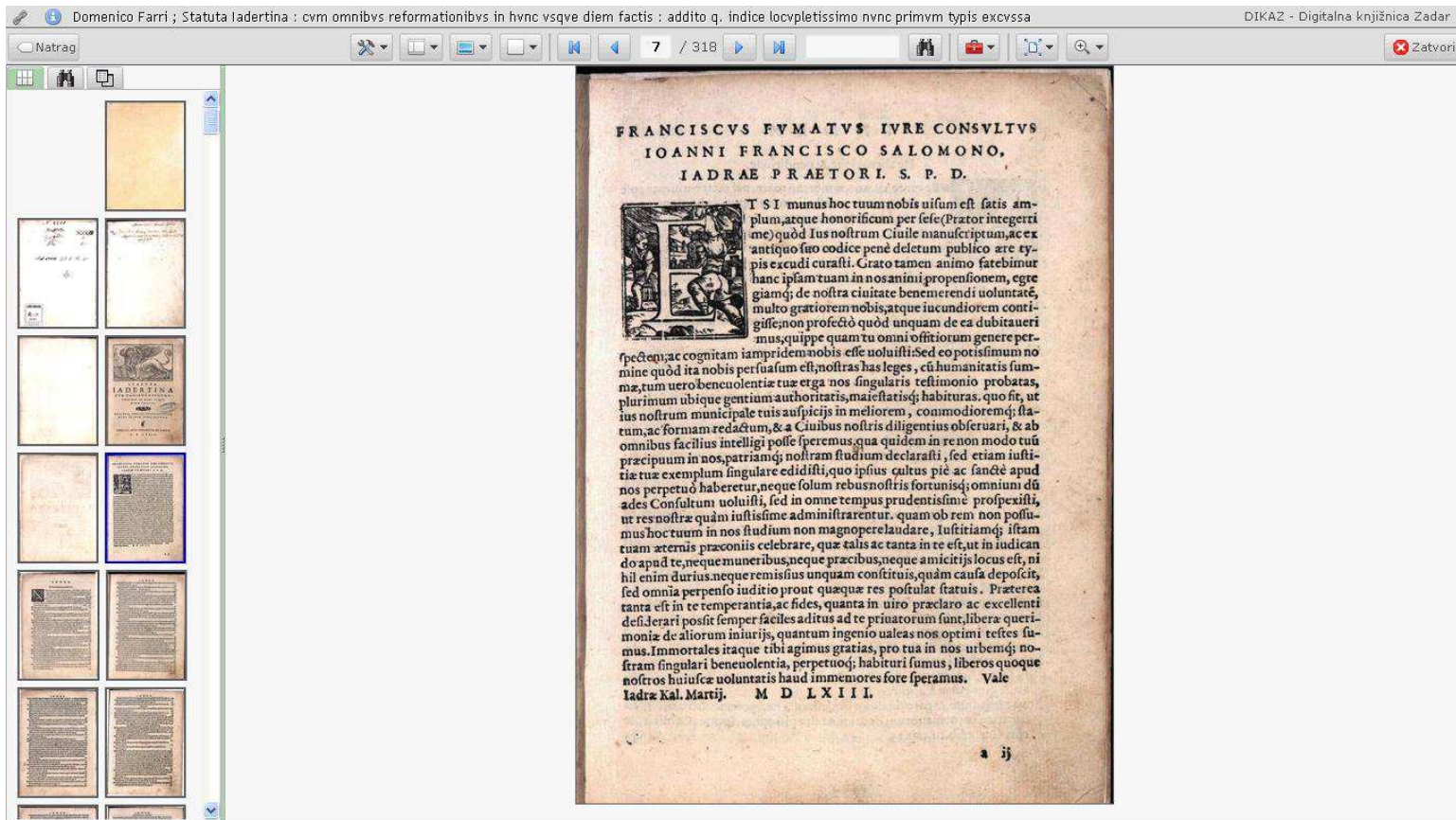
- trenutno 67 naslova različitih vrsta građe koja svjedoči o životu, stvaralaštvu i izdavaštvu na zadarskom području od 16. st. do 1940.:
  - knjige
  - serijske publikacije
  - razglednice
  - geografske karte
- građa grupirana prema zbirkama kako su organizirane u fondu Knjižnice

[Portal “DIKAZ”]

- jedinice građe i zbirke opisane metapodacima prema *HKB modelu podataka za digitalne zbirke*
- pretraživanje po zadanim elementima (autor, naslov, broj sveščića) i bilo kojoj riječi iz teksta publikacije

[Knjige: *Statuta Iadertina*]

Opis digitalizirane knjige

Naslovnica Rijekosti Stara knjiga Statuta Iadertina

Zbirke

- Grafička zbirka (53) <
- Rijekosti (5) <
- Kartografska zbirka (2)
- Serijske publikacije (4)

Dokumenti

G I L P R S U V X Z

Ukupno: 67

Autori

A B C D F K L O P R S W

Z

Traženi pojmovi

film zadar brčić
baraković nacrti zara knjiga papa
svjetionik franjo grabovac
filip stara statut

Statuta Iadertina

Naslov: Statuta Iadertina

Podnaslov: cym omnibvs reformationibvs in hvnc vsqve diem factis : addito q. indice locypletissimo hvnc primvm typis excvssa

Autor: Farri, Domenico (Farraeus, Dominicus) (Tiskar)

Kategorija: Stara knjiga

Mjesto: Venetiis

Izdavač: Apvd Dominicvm de Farris

Godina izdanja: 1564

UDK: 34(497.5 Zadar)

Format preslike: PDF

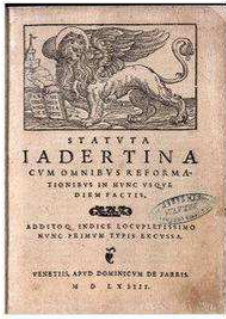
Ključne riječi: Zadar - Statut, Zadarski statut - 1564

Sažetak (hr):
Prvo tiskano izdanje Zadarskog statuta izišlo je u Mlecima 1564. godine. Iz uvodne je riječi zadarskog pravnoga vještaka Franje Fumata vidljivo da je Ivan Franjo Salamun dao izdati Statut o javnome trošku, a da ga je za tisak priredio iz svoga gotovo već izbljijedjelog rukopisnog primjerka. Vjerodostojnost teksta Statuta ovjerovili su na kraju pete knjige, na listu 99v, Franjo Celestin, kančilir zadarskoga zapovjednika, zadarski knez Andrija Bondemir i bilježnik Ivan Antun Cernota. Ovim su posvjedočili da je tiskani zapis Statuta prenesen vjerno od riječi do riječi. Tiskanomu su tekstu dodane nove uredbe odnosno reformacije nastale do godine 1536. U usporedbi sa statutima drugih gradova, Zadarski statut je uočuvan u razmjerno malobrojnim rukopisnim primjercima, očito i zbog toga što je upravo Zadarski statut prvi izišao i tiskom, i to već 1564. V. Brunelli u svom radu Gli Statuta Iadertina daje sadržaj pojedinih knjiga. Prva knjiga, koja je najkraća, sadrži odredbe koje odražavaju ustroj Zadarske općine. Druga i treća knjiga prenose rimsko građansko pravo. Četvrta knjiga sadrži pomorsko pravo, a peta i posljednja knjiga nije homogena, već samo nadopunjuje drugu i treću knjigu. Najispravniji prikaz statutnog prava Zadarske općine donosi Ivan Beus u svome radu objavljenom u Vjesniku Državnog arhiva u Rijeci 1954. godine. Statuti srednjovjekovnih priobalnih hrvatskih gradova osim pravnog sustava koji odražavaju ondašnju situaciju, potvrđuju i temeljnu uljudbenost ukupnih povijesnih odnosa u našim srednjovjekovnim primorskim općinama. Upravo zbog te njihove uljudbene, a ne samo administrativno-praktične uloge, na stare statute valja gledati i kao na kulturopovijesnu činjenicu. J. Kolanović, M. Križman. Uvod. U: Zadarski statut : sa svim reformacijama odnosno novim uredbama donesenima do godine 1563. Zadar : Zagreb, 1997.
[manje...]

Napomena: Pergamenski uvez. - Ex libris Ferarri, 1747. - Restaurirano, laminirano

URL: ?pub=1&p=9&s=publ

Brzi preglednik: ?vdoc=9&page=1

Serijske publikacije

DIKAZ - Digitalna knjižnica Zadar

Hrvatska
kulturnabaština

Naslovnica Pretraga O projektu Pomoć Kontakt [hr] [en]

Naslovnica Serijske publikacije

Zbirke

- Grafička zbirka (63) <
- Rijetkosti (8) <
- Kartografska zbirka (2)
- Serijske publikacije (4)**

Dokumenti

G I L P R S U V X Z

Ukupno: 67

Autori

A B C D F K L O P R S W
Z

Traženi pojmovi

film zadar brčić
razglednice
baraković nacrti zara knjiga papa
svjetionik franjo stara filip
statut grabovac

Serijske publikacije (4)

Za prve austrijske vladavine pojavile se ideje o izdavanju novina u Dalmaciji kao modernog sredstva za obavještanje građana. Battara je već 1803. godine pripremio izlaženje lista "Corriere Dalmata", ali do toga nije došlo, jer službeni Beč nije dopustio. Za francuske vladavine, u Zadru su izlazile dvojezične novine "Il Regnio Dalmata - Kraljski Dalmatin", glasilo francuske uprave u Dalmaciji. Izdavao ih je Battara od 1806. do 1810. godine. Posebna je Battarina zasluga, što je prvi na hrvatskom jezičnom području počeo izdavati almanah (1804. "Lunario di Zara", koji od 1806. godine izlazi pod nazivom "Almanacco di Zara"). U vrijeme austrijske vladavine 1813. godine iz Battarine tiskare izlaze povremeni bilteni s vijestima iz vladinih bečkih novina. Veliko bogatstvo fonda Znanstvene knjižnice predstavlja i 9 100 naslova periodičnih publikacija sa 65 000 godišta. Među njima posebno mjesto ima stara dalmatinska periodika. Od sačuvanog trećeg godišta Almanacco di Zara, preko Kragjskog dalmatina, do malo poznatog Bollettino Dalmata (1807.), dvojezičnog biltena Sôk izvadjen iz naredbenih kogniga Vojske od Dalmaczie – Estratto delle notizie ufficiali dell'Armata di Dalmazia (1809.) do pojave prvih novina 1832. godine Gazzeta di Zara, kronološkim redom izdvajamo najznačajnije zadarske periodike: Srpsko-dalmatinski magazin, Zora Dalmatinska, Osservatore Dalmato, Glasnik dalmatinski, Narodni list - Il Nazionale, Il Dalmata, Vuk, Lovor i druge. Bogatstvo serijskih publikacija u fondu Knjižnice, koje su nastale od 1806. godine pa do naših dana, nezaobilazna su građa u izučavanju ekonomskog stanja, kulturno-prosvjetnog razvoja, političkih i drugih previranja na ovom prostoru.

Naslov [A - Z] samo publikacije u digitalnom obliku

1

Naslov: Lovor (Zadar: 1897), Godina: 1897

Autor: Katalinić Jeretov, Rikard (književnik)

Izdavač: R. Katalinić Jeretov

Književni časopis Lovor pokrenuo je Rikard Katalinić Jeretov, koji je bio izdavač i urednik. Prvi je broj izašao 10. siječnja 1897. . izlazio kao polumjesečnik, tj. svakog 10. i 25. u mjesecu. Izašlo je svega 12 brojeva, svaki na 8 stranica. Časopis je tiskan u tiskari Narodnog lista, a posljednji je broj izašao 25. lipnja 1897. U nešto manje od dvije stotine godina izdavaštva u Zadru izašlo je nekoliko stotina različitih novina i časopisa na hrvatskom, talijanskom, njemačkom pa i na latinskom i grčkom jeziku. Najveći dio tih časopisa bili su isključivo ili većim dijelom književni listovi. Isključivo književna je bila Iskra (1891.-1894) koja je prethodila Lovoru iz 1897., a nakon kojega slijedi Lovor iz 1905. Lovor je objavljivao nova prozna i pjesnička ostvarenja tada živućih pjesnika, uz poneko ostvarenje iz ranijih razdoblja hrvatske književnosti. List je objavljivao i osvrte na neke kulturne događaje toga doba, te osvrte na pojedine brojeve tad

2

Naslov: Lovor (Zadar: 1905), Godina: 1905, Tom: 1-7

Autor: Cihlar Nehajev, Milutin (književnik)

Izdavač: Milutin Cihlar Nehajev

Časopis je izazio svakog 1. i 15. u mjesecu na 32 stranice. Prvi broj je izašao 1. siječnja 1905., a zadnji 20. travnja 1905. U vrijeme izlaženja ovo je bio jedini časopis iz područja književnosti i umjetnosti na hrvatskom jeziku koji se

Pregledavanje časopisa

Rikard Katalinić Jeretov ; Lovor (Zadar. 1897)

Natrag

25 / 100

Br. 4. God. I.

LOVOR

U Zadru, 25 Veljače 1897.

«Lovor» izlazi na 10. i 25. svakog mjeseca. Cijena je listu 4 for. na godinu, a za učitelje, djake i predplatnike u Zadru for. 3. Novac se šalje Upravi «Lovora», a pisma Uredništvu. Rukopisi se ne vraćaju.

KRALJ TOMISLAV

I.

Prisecna povrh, nad Bihaćem gradom
Tomislav-kralja čudne misli more.
Pred šatorima glasne pjesme s' ore,
Vojnici kliču svome vodji mladom.

«Voi'te me na vrh one strme gore!...»
Gle, kralj se prenū. Uputi se, stigne.
Sa čela tešku kacigu podigne
I u to sinje zagleda se more.

Lutale ladje širnoj po pučini,
Stupala večer s koprenom laganom,
Slavulj u bližnjem pjevo masliniku;

A kralj Tomislav gori na visini
U opklopu sunšačem obasjanom
Stajao sličan Bogu Pobjedniku.

II.

Prekrestiv ruka, na što misliš sede,
Hrvata diko, sa visine one?
Zar buduće nam ti predviđjaš jata,
Buduće borbe, slave i progone?

Čuj, kako vali šume i romone
Ograđam cvjetnih Kaštelanskih žala!
Gle, kakva krasna zemlja nas dopala,
Gle, sunce naše kakvim sjajem tone!

Al' tvoje, kralju, smrklo se je čelo:
Daleko gled ti u budućnost siže
I lice ti je tmurno, neveselo.

Za Mosorom se crni oblak diže,
A val se muti — vrat' se, kralju, vrati:
U budućnost je bolje ne gledati!

III.

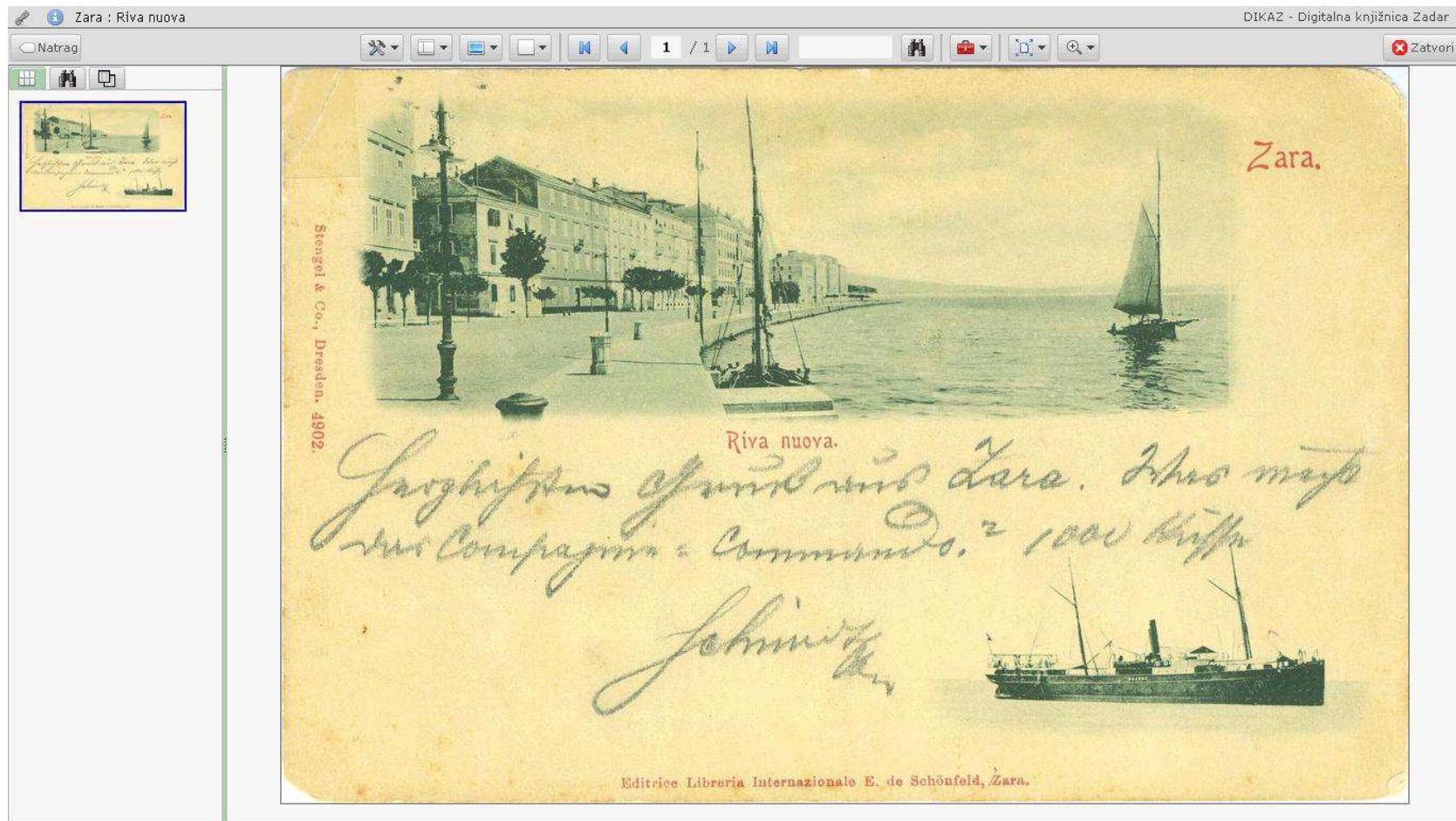
Pobrinule se Tomislava čete,
Jer noć je orna, a oluja bjesni.
Gora je strna, klanci goli, tiesni,
A on njim reče: k meni ne smijete!

Kad zublja povrh litice pokaže
Vojnicim kralja — usred onog oka
Regbi da Srdžba s Nemirov se slaže,
Regbi da Tuga krije se duboka.

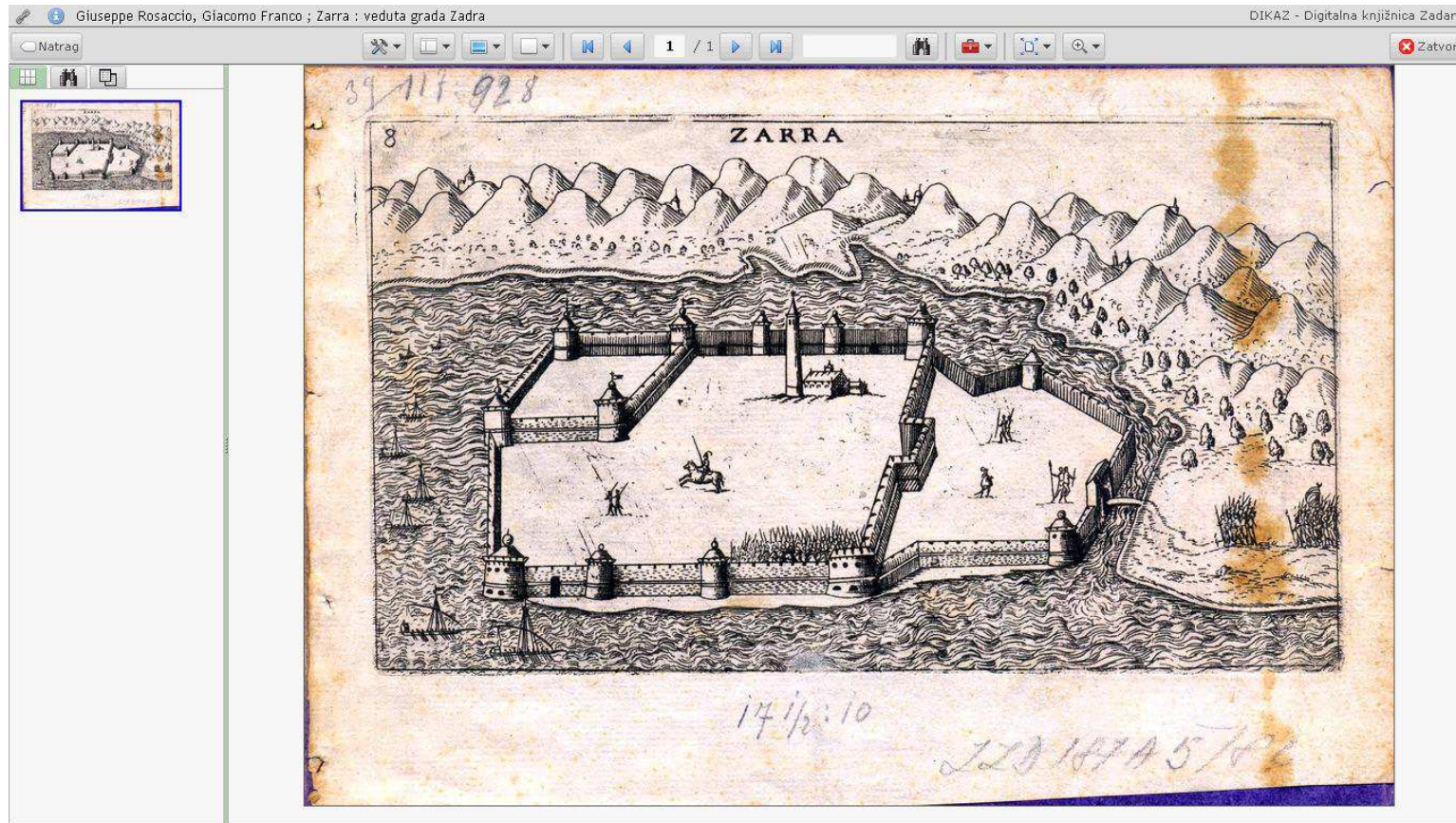
Prigru se vojska i u kralja zuri,
Moglo bi čit' da se kralj u kladi

4

Najstarija razglednica u fondu Knjižnice (1896.)

Zarra : veduta Zadra (1598.)

[Opis digitalizirane vedute]

The screenshot displays the website interface for DIKAZ - Digitalna knjižnica Zadar. The header includes the logo of the Zadar Public Library (1855) and the text 'Hrvatska kulturna baština'. The main navigation bar contains links for 'Naslovnica', 'Pretraga', 'O projektu', 'Pomoć', 'Kontakt', and language options '[hr]' and '[en]'. The breadcrumb trail shows 'Naslovnica > Kartografska zbirka > Zarra'. The left sidebar features four sections: 'Zbirke' with a list of collections and their counts; 'Dokumenti' with an alphabetical index and a total count of 67; 'Autori' with an alphabetical index; and 'Traženi pojmovi' with a list of search terms including 'film zadar', 'brčić', 'razglednice', 'baraković', 'nacrti zara knjiga papa', 'svjetionik franjo grabovac', 'filip stara', and 'statut'. The main content area is titled 'Zarra' and provides detailed metadata for a specific map: 'Naslov: Zarra', 'Podnaslov: veduta grada Zadra', 'Autor: Rosaccio, Giuseppe (kartograf, kozmograf), Franco, Giacomo (bakrorezac, kartograf)', 'Kategorija: Kartografska zbirka', 'Mjesto: Venetia', 'Izdavač: S.n.', 'Godina izdanja: 1598', 'UDK: 912.43(497.5Zadar)', 'Format preslike: slika/JPG, 600 dpi', 'Ključne riječi: Zadar - veduta grada - 16. st', 'Sažetak (hr): Bakrorez je nastao u Veneciji 1598. godine, a sadrži mali panoramski prikaz obrambene utvrde grada.', 'Napomena: Karta izvadak iz atlasa: Viaggio da Venetia a Constantinopoli per Mare, e per Terra, & insieme quello di Terra Santa Giuseppea Rosaccia.', 'URL: ?pub=1&p=84&s=publ', and 'Brzi preglednik: ?vdoc=84&page=1'. A small thumbnail of the map is shown on the right. The footer contains navigation links, the copyright notice '© DIKAZ - Digitalna knjižnica Zadar', and the 'ArhivPRO' logo.

[Značaj projekta]

- poboljšana dostupnost stare i vrijedne građe
- zaštita vrijednih izvornika
- nova knjižnična usluga
- iskorak u prepoznatljivosti fonda Knjižnice u digitalnom okruženju
- povećanje broja korisnika putem Interneta

[Značaj projekta]

- model za uspostavu sličnih zbirki
- virtualno okupljanje građe iz različitih ustanova na jednom mjestu
- dostupnost digitalizirane građe iz Hrvatske u *Europeani*

HVALA!

miro.grubic@zkzd.hr
igor.colak@zkzd.hr